

Allianz in den Alpen
Alliance dans les Alpes
Alleanza nelle Alpi
Povezanost v Alpah

info

Letno poročilo
2009

Omrežje občin »Povezanost v Alpah«
Nemčija / Francija / Italija / Lihtenštajn /
Avstrija / Švica / Slovenija

Uvodnik

Se podnebje spreminja? Če sodimo po globalni politiki in ekonomskih strategijah, se ne. Zdi se, da mora vsak izmed nas imeti pravico do uničenja svojega koščka planeta. Tako nam je bilo poskušeno pokazati, da se omenjeni vzorec razvoja ne more spremeniti. Razumeli naj bi, da prihodnost sveta ni tako pomembna.

V srečanje na vrhu v Kopenhagenu je bilo vložena veliko upanja, pričakovali bi lahko celoo, da se bodo spet vrnila štirje letni časi in da bo človek lahko spet razmišljal uravnoteženo in zavestno. A zgodilo se je drugače — še vedno nam preostane zgolj čakanje in spremljanje vremenskih napovedi, če se hočemo izogniti noremu podnebjju, ki je tako prav zaradi nebrzdane energetske porabe gospodarstva.

Mi, Omrežje občin »Povezanost v Alpah«, žal že vemo, da človeštva ne bodo rešili zakoni ali protokoli, temveč le zdrava pamet in izkušnje ljudi, ki živijo v naših krajih.

Tam, kjer živijo ljudje, kjer je politika bliže človeku, pa do sprememb vendarle lahko pride. O tem v Kopenhagenu niso govorili.

Naša načela so zapisana v Alpski konvenciji in v njenih protokolih. Naše zavezniške občine so pozorne na to in poskušajo izvajati smernice iz izvedbenih aktov.

Naučili smo se, da v naših krajih znanje, izkušnje in zdrava pamet pripravijo lokalno politiko do tega, da hitreje deluje v korist trajnosti. Naši globalni misli vedno sledi akcija na lokalni ravni.

Ker smo v to prepričani, smo delovali in še aktivno delujemo na pripravi malih, a učinkovitih projektov, tudi s podporo DYNALP in DYNALP², z zanimanjem spremljamo projekt cc.alps, enako pa pričakujemo tudi naslednji dynAlp-climate. Naše drobne aktivnosti gotovo ne bodo spremenile strategije svetovnih kolosov, a bodo dokazale, kako se zavzetost vsakega izmed nas lahko zoperstavi odseljevanju iz gora in podpre filozofijo pozitivno kritičnega življenja, ki spoštuje ljudi, njihovo kulturo in naravo.

Rezultati bodo gotovo vidni in če bodo obšli svet, bodo morda privedli do naslednjega, takrat pozitivnega Kopenhagena!

Antonio Zambon, koordinator »Povezanosti v Alpah« in nekdanji član upravnega odbora

Vsebina

2 Uvodnik

4 Nove članice Omrežja občin

4 Francija
4 Nemčija
5 Italija

6 Novice iz naših članic

6 Nemčija
6 Italija

Omrežje občin raste in raste! Leta 2009 se je približalo 300 članicam.

7 Francija
8 Švica
8 Avstrija
9 Lihtenštajn
9 Slovenija

10 DYNALP² zaključuje delo in se zahvaljuje!

Zgolj z vedno boljšimi dosežki vseh nas je lahko program DYNALP² dosegel zadane cilje in uspehe.

14 Varujmo podnebje, ohranimo identiteto

Omrežje občin »Povezanost v Alpah« usklajuje ukrepe varstva podnebja: 270 članskih občin si bo še v večji meri prizadevalo za trajnostno varstvo podnebja in omogočanje prilagajanja na podnebne spremembe.

17 Kako lahko občine prispevajo k varstvu podnebja?

18 V pogovoru:
Narcisse Crettenand

Nekdanji župan občine, Narcisse Crettenand, je bil na oblasti šestnajst let. V tem obdobju se je moral soočiti s številnimi spori. Ko so ga vprašali o antagonizmah, je stari župan razkril, kako se je soočal z napetostmi.

20 Štart za občinske projekte na področju podnebja

Nove članice Omrežja občin

Omrežje občin raste in raste! Leta 2009 se je približalo 300 članicam. Omrežje lepo pozdravlja nove članice iz Italije, Nemčije in Francije in jih v nadaljevanju tudi predstavlja.

Francija

Saint-Martin de Belleville

Število prebivalcev: 3.080

Površina: 162 km²

Nadmorska višina: 640 m – 3.564 m

© Saint-Martin de Belleville

Saint Martin de Belleville, ki leži v osrčju doline Belleville v Savoiji, je občina z dolgo tradicijo kmetijstva in pašništva. V 70. letih prejšnjega stoletja so kmetijstvo zamenjale prostočasovne dejavnosti, pašniki, prej namenjeni živini, pa so se spremenili v eno največjih smučarskih središč v Evropi.

Zaradi obsežnih površin za zimske športe si občina dejavno prizadeva za varstvo svojega izjemnega naravnega bogastva. Potekajo številne dejavnosti za ohranjanje naravne dediščine doline – pogozdovanje, obnavljanje trave na smučiščih, urejanje arhitekture in krajine, varčevanje z energijo in tako naprej. Leta 2007 je občina podpisala tudi nacionalno listino za trajnostni razvoj gorskih krajev in smučišč.

Ob pristopu k Omrežju občin »Povezanost« v Alpah so v občini Saint Martin de Belleville izkazali veliko zanimanje za vprašanja energetske učinkovitosti zgradb. Med drugim so dali oceniti ogljični odtis, poteka pa tudi pregled energetske učinkovitosti občinskih zgradb.

Charlotte Panel

Nemčija

Aschau im Chiemgau

Število prebivalcev: 5.488

Površina: 80 km²

Nadmorska višina: 598 m - 1.808 m

© Aschau im Chiemgau

Aschau se nahaja med jezerom Chiemsee in območjem Kaisergebirge v zgornjebavarskem okrožju Rosenheim. 1.699 visoka gora Kampenwand ter grad Hohenaschau iz 12. stoletja, ki gospoduje sredi doline Priental, sta glavna simbola te občine, bogate s tradicijo in kulturo.

Okoli 51 % vsega aktivnega prebivalstva dela v proizvodni dejavnosti, 47 % v storitveni dejavnosti. Kmetijstvo igra pomembno vlogo pri oskrbi z regionalnimi proizvodi (npr. Kmečka tržnica v Aschau-u) ter pri skrbi za kulturno krajino. Turizem ima v kraju Aschau že dolgo tradicijo. Že pred več kot sto leti so tukaj gostili poletne letoviščarje. Danes imata klimatsko zdravilišče Aschau in gorska vasica Sachrang na voljo 2.900 postelj za turiste, kjer v enem letu opravijo 320.000 nočitev.

Občina se še posebej zavzema za ljudi z določenimi omejitvami. Že skoraj 100 let tukaj obstaja pediatrična klinika za ortopedijo, kateri so se tekom desetletij pridružile še druge socialne in terapevtske ustanove. Možnost neoviranega dostopa nima samo velikega pomena pri načrtovanju stavb in poti, obstajajo tudi ciljno usmerjene ponudbe, kot je prvi močvirski safari brez ovir ali brošura Vodnik za goste z omejitvami.

Bernau am Chiemsee

Število prebivalcev: 7.019

Površina: 27 km²

Nadmorska višina: 520 m - 558 m

© Bernau am Chiemsee

Klimatsko zdravilišče Bernau, ki je sosednja občina Aschau-u, se nahaja neposredno na jugozahodni obali jezera Chiemsee. Južno od kraja se razprostirajo Chiemgauske Alpe. Vzhodno od Bernaua leži prostrano in ekološko visoko kakovostno barje, kjer so včasih v velikih količinah pridobivali šoto.

Z vidika prometa je kraj dobro povezan zaradi avtocestne in železniške povezave med Münchnom in Salzburgom. Zaradi svoje lege med jezerom Chiemsee in Alpami ponuja Bernau številne možnosti za aktivno in sproščujoče preživljanje časa. Na jezerskem obrežju se nahajata kopališče ter pristajališče za ladijske povezave po jezeru. Pohodniki in kolesarji izkoristijo na primer obalno pot okoli jezera Chiemsee ter »Brezmejno pohodno pot« v avstrijsko območje Kufstein. Temu primerno igra turizem pomembno vlogo: občina ima na voljo 1500 postelj za goste, kjer letno opravijo 210.000 nočitev.

Že v letu 2000 so prebivalci v moderiranem postopku izdelali obsežna vodila za svojo občino. Tukaj niso formulirali samo ciljev ampak so predlagali tudi ukrepe, med drugim za področja »Ohranimo naravno dediščino«, »Spodbujajmo novo državljansko kulturo« ter »Povišajmo kakovost turistične ponudbe«.

Thomas Probst

Italija

Ziano di Fiemme

Število prebivalcev: 1.550

Površina: 35.76 km²

Nadmorska višina: 953 m

© Ziano di Fiemme

Ziano di Fiemme je občina v dolini Fleimstal, – eni izmed glavnih dolin Avtonomne pokrajine Tridentinsko-Južna Tirolska – ki se razprostira na površini 35,76 km². Občina je pod imenom Zuliano omenjena v zgodovinskih virih že od leta 1188 naprej. Prvo naseljevanje območja sega v čas Rimljanov.

Lokalno gospodarstvo se je tekom časa razvilo iz gospodarstva z gozdno pašo v pretežno turistično dejavnost. Zaradi različnih žičnih naprav, ki so v bližini, so pogoji za turizem še posebej ugodni. Poleg tega ima dolgo tradicijo tudi predelava lesa.

Občina si močno prizadeva za varstvo okolja na osnovi zmanjševanja prometa in izogibanju pretirani rabi virov. Negovanje tradicije in povišanje kakovosti življenja na splošno prav tako spadata med pomembne teme v občini.

V zadnjih letih je občinska uprava razvila ambiciozen program ter izvedla nekaj pomembnih projektov: k tem spadajo med drugimi EMAS-certificiranje občine in optimizacija rabe energije s pomočjo postavitve majhnih fotovoltaičnih in vodnih elektrarn ter sanacija javnih zgradb na standard nizkoenergetske gradnje.

Dietmar Überbacher

Ostana

Število prebivalcev: 80

Površina: 17 km²

Nadmorska višina: 1.282 m

© Ostana

Ostana je majhna občina v Piemontu, v dolini reke Pad. Nahaja se na čudovitem naravnem balkonu in na okrog 1.280 metrov nadmorske višine ter s pogledom na gorsko skupino Monviso. Nekoč je v tej občini živel 1.400 ljudi (prva polovica 20. stoletja); zaradi vojn in odseljevanje se je število prebivalcev ob koncu prejšnjega stoletja razredčilo na nekaj deset ljudi. S prizadevanji občinskih uprav je uspelo ponovno vrniti nekaj prebivalcev in začeti z nekaterimi gospodarskimi dejavnostmi. Poskušali so obnoviti kmetijstvo, ki je bilo nekoč nosilni steber dejavnosti v gorah, poskušali pa so uvesti okolju prijazen tudi turizem. Ostana predstavlja klasično malo občino (po številu prebivalcev) Zahodnih Alp, a z obsežnim ozemljem, ki ga je treba upravljati z vedno manj finančnimi sredstvi, ki jih dodeli država. Zaradi dobrega urbanističnega in prostorskega urejanja pa je postala članica t.i. Najlepših vasi v Italiji. Ostana je predvsem simbol dobre obnove alpske arhitekture, ki jo lahko občudujemo, ko se sprehajamo po njenih ulicah. Arhitekturo so namreč zelo dobro povezali z okcitansko tradicijo in zahtevami današnjega časa.

Francesco Pastorelli

Novice iz naših članic

Nemčija

»Snovanje alpske prihodnosti – mreženje alpskih občin«: svež veter v nemškem delu omrežja Povezanost v Alpah

© Thomas Probst

Udeležence ekskurzije v Wildpodsriedu je navdušilo komunalno omrežje za daljinsko ogrevanje, vaški sistem ogrevanja na pelete ter parkirna hiša in športna dvorana, ki sta obe zgrajeni v lesu.

Po zaključku DYNALP-a leta 2006 in prenehanju takratne nacionalne subvencije so se aktivnosti znotraj nemškega omrežja bistveno zmanjšale – in to kljub dejstvu, da se je nemško omrežje že razširilo na skupno 53 članskih občin. Zadnji sta k omrežju pristopili občini Aschau in Bernau iz zgornjebavarskega deležnega okrožja Rosenheim, ki sta se pridružili regiji »Chiemgauer Alpengemeinden – Alpske občine iz območja Chiemgau«. Da bi ponovno spodbudili trajnostni razvoj v nemških občinah, je trška občina Oberstaufen začela projekt »AlpenZukunft gestalten – AlpenGemeinden vernetzen [Snovanje alpske prihodnosti – mreženje alpskih občin]«, ki ga podpira Bavarsko ministrstvo za okolje in zdravje. Projekt si je kot cilj zadal ponovno spodbuditi sodelovanje znotraj nemškega omrežja. V ta namen bodo v letih 2009 in 2010 izvedli več strokovnih prireditev ter ekskurzij za trajnostni razvoj lokalne ravni. Nalogo zunanje podpore bo prevzel Institut za raziskave v Alpah v Garmisch-Partenkirchenu.

Maja 2009 je v kraju Übersee (deželno okrožje Traunstein) potekala uvodna prireditev projekta z več kot 30 udeleženci. Marc Nitschke, župan občine Übersee, je od Letne skupščine članic Omrežja »Povezanost v Alpah« v Eppanu/I novi nemški predstavnik v mednarodnem predsedstvu omrežja. S tem je nasledil Walterja Gratha (trška občina Oberstaufen), ki je funkcijo opravljal od ustanovitve omrežja. Pri uvodni prireditvi so kot glavne tematske poudarke pri projektu določili turizem, podnebne spremembe in trajnostni razvoj. Prva ekskurzija, ki je oktobra vodila v predel Allgäu, je ponudila več vzornih primerov. V kraju Wildpodsried je župan Arno Zengerle predstavil obsežne aktivnosti občine s področij varstva podnebja, obnovljivih virov energije ter lesene gradnje in nadalje predstavil

komunalno majhno omrežje za daljinsko ogrevanje, vaški sistem ogrevanja na pelete ter parkirna hiša in športno dvorano, oboje zgrajeno z leseno gradnjo. V kraju Oberstaufen so Walter Grath, Rolf Eberhardt in Bianca Keybach podali informacije o naravnem parku »Nagelfluhkette« kot o gonilu za trajnostni razvoj in predstavili inovativni turistični koncept Oberstaufen PLUS.

Oktobra 2009 je v nemškem mestu Bad Reichenhall potekala mednarodna konferenca Omrežja občin »Dialog med mestom in podeželjem«, kjer je sodelovalo okoli 50 predstavnikov iz politike, javne uprave in gospodarstva. Ker se sodelovanju med mesti in okolico v alpskem prostoru daje vedno večji pomen, bo omrežje občin to tematiko še nadalje poglobilo.

Thomas Probst

Italija

Več komunikacije med italijanskimi pridruženimi občinami bi moralo prispevati k večji uspešnosti Omrežja občin.

© Francesco Pastorelli

Italijanske članske občine so spoznale velik pomen komunikacije, zato želijo oživiti idejo letnih srečanj, ki bodo služila izboljšanju dela Omrežja.

Leto 2009 je za italijanske občine predstavljalo zaključno fazo projekta DYNALP² in prvih razmišljanj o strategijah, ki jih alpske občine lahko sprejmejo ob podnebnih spremembah. Z obnovo funkcij v Upravnem svetu, se je zamenjal tudi italijanski predstavnik: po 12 letih dejavnosti znotraj Sveta in ob zaključku županskega mandata v kraju Budoia, je za Antoniem Zambonom mesto prevzel Nino Chiadò, odbornik v občini Massello. Vendar pa Antonio Zambon Omrežja občin ni dokončno zapustil, ampak se je odločil, da ostane na razpolago kot koordinator v severovzhodnih alpskih regijah. Vlogo koordinatorjev v italijanskih Alpah imata tudi Dietmar Überbacher (Tridentinsko-

Gornje Poadižje) in Francesco Pastorelli, ki se še naprej ukvarja s severozahodnimi regijami. Alpske občine, ki bi želele postati članice Omrežja, so imele veliko vprašanj glede priložnosti, ki jih le-ta nudi. V tem trenutku sta pristopili dve novi članici: Ostana v Piemontu in Ziano di Fiemme na Tridentinskem, glej stran 5. Stike pa so vzpostavili s številnimi novimi občinami, ki naj bi v prihodnje zaprosile za članstvo.

Na 2. Salonu Alpe 356 (okrog 20.000 obiskovalcev) je svojo ponudbo predstavila tudi občina Massello, ki je na svojem razstavnem prostoru ponudila priložnost »Povezanosti v Alpah«, da je preko svojih gospodarstvenikov in upravnih delavcev predstavilo svoje dejavnosti v obsežnem gorskem svetu. Nino Chiadò je s številnimi animatorji predlagal, da bi vsaj enkrat letno pripravili srečanje, kjer bi se sestali vsi predstavniki italijanskih občin članic Omrežja, izmenjali izkušnje ter skupaj dorekli skupne strategije in projekte. Prvo tako srečanje je potekalo septembra 2009 v občini Berbenno v Lombardiji. Takrat so italijanske občine izkazale veliko zanimanje za sodelovanje v prihodnjem projektu dynAlp-climate. Med upravnimi delavci pa zbuja veliko zanimanja teme kot so: turizem in podnebne spremembe, voda in podnebne spremembe ali strategije za energetske neodvisne občine.

Francesco Pastorelli

Francija

Izmenjava izkušenj in pričevanja, ki bogatijo in spodbujajo dejavnosti izbranih predstavnikov.

Četudi je bil v letu 2009 edini prispevek Francije k širitvi Omrežja občin Povezanost v Alpah pristop občine Saint Martin de Belleville, so v okviru Omrežja potekale številne dejavnosti in konstruktivna izmenjava izkušenj (glej str. 4).

Vse več izvoljenih predstavnikov občin – članic ali nečlanic – izraža svojo podporo Omrežju in njegovim pobudam. Število podpornikov Alpske konvencije na lokalni ravni tako vztrajno raste.

Poleg omenjenega so leto 2009 v Franciji zaznamovali trije pomembni dogodki. Marca je Cruseillesu potekal mednarodni seminar o razvoju občin, na katerem se je več kot 60 udeležencev v prijetnem vzdušju seznanilo s številnimi predstavitvami s tega področja.

Novembra je bil organiziran seminar o razvoju podeželja in njegovi današnji podobi v vse bolj urbaniziranem in globalnem okolju. Sto udeležencev seminarja je na podlagi številnih pričevanj lahko ugotovilo, da je danes razvoj podeželja večfunkcijski – od stanovanjskih vprašanj prek ponudbe storitev, vključevanja prebivalcev in sodelovanja s sosednjimi območji do oblikovanja družbenih vezi.

Tretji veliki dogodek leta 2009 je bilo študijsko potovanje na Predarlško s temo »Vključevanje energetske učinkovitosti objektov ter pasivne gradnje v sonaravno dinamiko okolja« (glej

str. 16). Petindvajset izvoljenih krajevnih predstavnikov, arhitektov in strokovnjakov za vprašanja Alp je odkrivalo arhitekturno bogastvo ter spretnost tesarjev in drugih lesnih delavcev. Z izmenjavo izkušenj in strokovnimi ogledi so se udeleženci seznanili z inovacijami v arhitekturi, si obogatili znanje o energetske učinkovitosti in občinskih politikah glede okolja ter se prepričali, da je tovrstne projekte mogoče izpeljati. Za izvoljene krajevne predstavnike pomeni študijsko potovanje pomembno spodbudo glede izboljšanja energetske učinkovitosti pri gradnji v njihovih občinah in jim bo v pomoč pri njihovih odločitvah.

Leta 2010 bo za francoske članice v osredju predvsem internacionalni program dynAlp-climate. Poleg tega bodo francoske dejavnosti v okviru mreže – kot odziv na pričakovanja izvoljenih krajevnih predstavnikov – namenjene predvsem povečanju raznovrstnosti turizma v Alpah in konkretnemu razmisleku o energetske učinkovitosti zgradb.

Charlotte Penel

© CIPRA Francija

Konstruktivna izmenjava izkušenj med predavatelji in udeleženci študijskega potovanja na Predarlškem (Vorarlberg/AT).

Švica

»Povezanost v Alpah« Švica je bila leta 2009 v celoti v znamenju izboljšav.

© CIPRA International

Po zaslugi občine Ardez bo trajnostno ravnanje z vodnimi viri za vse članske občine v prihodnosti postalo lažje.

V okviru dogovorov o storitvah z Zveznim uradom za prostorski razvoj je Švica v prid omrežja »Povezanost v Alpah« identificirala in izvedla različne optimizacijske ukrepe. Tako sta bila s pomočjo ukrepov optimizirana interno upravljanje projektov in postopkov ter tok informacij. Prav tako je omrežje prisotno na spletu v posebni rubriki na strani www.sab.ch ter na novem rezerviranem mestu www.alpenallianz.ch. Dodatno je od novembra 2009 naprej na voljo poseben letak za Švico.

Tako so se prebivalci kraja Tschlin (GB) srečali na konferenci o prihodnosti, da bi s pomočjo omrežja občin konkretizirali nove ideje. K temu spadajo »ustvarjanje bivalnega prostora« ter »ustanovitev društva«, ki je začelo nove projekte in vneslo želje prebivalstva v politične organe. Občina Iséables (VS) se poskuša skupaj z Omrežjem boriti proti staranju prebivalstva. V ta namen bodo zasnovali hišo, ki bo zadostila potrebam starejših ter bo hkrati upoštevala možnosti, ki jih ponuja majhna gorska občina. S pomočjo delovne skupine »Poudarek regija Kiental«, ki je bila ustanovljena v kraju Reichenbach (BE), ter s podporo programa DYNALP² v okviru Omrežja je bil možen razvojni koncept za zgornji del doline Kiental s poudarkom na mobilnosti in prostočasnem prometu. Na ta način je bila močno povečana dostopnost predela Griesalp z javnim prevozom. Občinski svet Ardeza je začel s projektom, ki bi naj predvsem obravnaval rabo vode kot surovino in živilo. Priročnik bi naj urejal potrebne uporabne instrumente, odgovornosti, zakonska besedila ter prednostne naloge ter bi naj tako dajal podporo posameznim akterjem pri odločanju. Nemško različico bi naj kot vzorec dali na voljo vsem občinam na alpskem območju, saj se večina odločitev sprejema na lokalni ravni. Poleg tega je Švicarska delovna skupnost za gorska območja v luči predsedovanja Švice pri Alpski konvenciji (2011-2012) pričela s pripravami na Interreg IV B-projekt. Tema je ovrednotenje kulturne dediščine na območju Alp s poudarkom na turizmu.

Peter Niederer

Avstrija

Avstrijske občine se zavzemajo za sonaravni turizem, povezan s kulturo.

Prva polovica leta 2009 je bila v celoti posvečena DYNALP². Zaključili so projekte ter v deželah Vorarlberg in Koroška pripravili predpremiere DVD-ja 12 zgodb.

Leto se je za avstrijski del združenja občin nadaljevalo z velikim in zelo razveseljujočim dogodkom. Letna konferenca »Sonaravni turizem povezan s kulturo – možnost za občine?« je potekala oktobra 2009 v kraju Sonntag-Buchboden (Vorarlberg/A).

Razvoj pomembnih ekoloških proizvodov v turizmu bo v prihodnosti lahko preživel le, če bo možno spretno in smiselno uporabiti možnosti sodobnega trženja. Novi potrošniki s svojimi različno izrazitimi življenjskimi slogi, so že zdavnaj prisotni v več plasteh prebivalstva. Na kraju, kjer preživljajo počitnice, želijo doživeti in užiti ekološko in etično zavest ter so pripravljeni to tudi plačati. Da bi lahko dosegli takšne goste, morajo nosilci turističnih storitev znati posredovati svoje zahteve po trajnosti na verodostojen in sodoben način.

Z omenjenim tematskim področjem se je ukvarjalo skoraj 30 udeležencev izredno uspele letne konference. Znotraj enodnevne delavnice »New Eco Marketing«, ki sta jo vodila Andrea Dietl in Noel Klein Reesink, so udeleženci prejeli predloge za pravilne usmeritve ter možnost, da razpravljajo o trženju in izdelajo prve pristope za trženje. Prav tako sta bila predstavljena projekta znotraj DYNALP², in sicer »Alchemilla« in »Moore Krumbach«.

Elke Klien

© Rainer Strum

Razvoj konceptov in ponudb trajnostnega turizma predstavlja izziv za alpske občine.

Lihtenštajn

2009 v znamenju gradenj.

V lihtenštajnskih članskih občinah Schaan, Mauren in Triesenberg je bila gradnja v letu 2009 zapisana z veliko začetnico.

Naše članice iz Lihtenštajna, občine Schaan, Mauern in Treisenberg so v letu 2009 dale glavni poudarek gradnji.

V Schaanu so še nadalje delali na zazidavi središča s veliko prireditveno dvorano in na novi zasnovi cestnega prostora. Tako želijo ustvariti privlačno središče vaškega življenja. Istočasno so pričeli z izgradnjo javnega prevoza.

Občina Mauren je zgradila novo zgradbo občinske uprave ter obnovila staro občinsko zgradbo. Tako so prilagodili prostorske potrebe zahtevam današnje občinske uprave. Pri gradnji so sodelovala številna domača podjetja. Novogradnja občinske uprave izkazuje visok energetski standard (Minergie z energetsko oznako A). Na novo zgrajena fotovoltaična elektrarna lahko pokriva četrtino potreb po električni energiji obstoječe občinske uprave.

V občini Triesenberg so nadaljevali izvedbo projekta »Malbun z umirjenim prometom«. Pri tem gre za novo zasnovano cest in upravljanje s parkirišči v visokogorskem smučarskem in pohodniškem središču.

Elke Klien

Slovenija

Slovenske članice so se osredotočile na mednarodno sodelovanje za odpravo jezikovnih ovir.

Iskanje skupnih priložnosti za občine Julijskih Alp na področju turizma je v preteklem letu potekalo predvsem v duhu iskanja dodatnih sredstev v okviru programov čezmejnega sodelovanja. Tovrstno sodelovanje s sosednjo Italijo je rodilo kar nekaj projektov, napr. učenje materinih jezikov na obeh straneh meje. Odpravljanje jezikovnih ovir je v tem obmejnem prostoru

izjemnega pomena. Mobilnost in urejanje prometa pa je rdeča nit, ki ji nenehno sledimo. V letu 2009 smo dokončali projekt Umirjanje prometa v Julijskih Alpah in v letu 2010 bomo z aktivnostmi nadaljevali. Predvsem si želimo ljudem približati alternativne oblike prevozov in jih tako spodbuditi, da bi avtomobile zamenjali z sredstvi javnega prevoza in kolesi. Nove avtobusne povezave na relaciji Slovenija – Italija bi imele poleg vpliva na razvoj turizma tudi velik ekološki vpliv. Programi na področju turizma kažejo, da ne samo razmišljamo ampak tudi delujemo trajnostno. Tako smo v sklopu projekta Sonaravni razvoj turizma na Gorenjskem vzpostavili nov model organiziranosti turizma in poskušamo doseči večjo prepoznavnost s povezovanjem turistične ponudbe celotne regije. Zavedamo se, da z izmenjavo izkušenj drug drugega učimo in zato želimo, da bi se tudi druge občine v Sloveniji pridružile Omrežju občin »Povezanost v Alpah«. Rešitve, ki so jih pred nami odkrile druge članice omrežja, smo poskušali približati drugim občinam in jih navdušiti, da bi se pridružile Omrežju. Žal prizadevana še niso obrodila sadov, vendar to ni ovira, da bi prenehali pridobivati nove članice. Predvsem si želimo, da bi izkušnje drugih članic Omrežja pomagale pri razvoju programov, ki zagotavljajo večjo kakovost življenja ljudem, ki živijo na območju Alp v Sloveniji.

Vida Černe

V občini Kamnik nadaljujejo z aktivnostmi ustanavljanja Regijskega parka Kamniško-Savnijske Alpe. S projektom Povezovalna cesta treh mostov pa v Kamniku želijo zagotoviti optimalno odvijanje prometa ter povečati kolesarski promet in cono, namenjeno pešcem.

DYNALP² zaključuje delo in se zahvaljuje!

Pogosto smo že poročali o čudovitih projektih znotraj DYNALP² ter o uspešnem ustvarjanju omrežij med občinami v okviru prireditve. Malo je bilo do sedaj povedanega o dogodkih iz ozadja in ter o pomenu projekta DYNALP² za združenje »Povezanost v Alpah«. To želimo sedaj nadoknadi! DYNALP² je bil v celoti zelo uspešen in poučen program. Omrežje je ob tem rastle ter je z DYNALP² naredilo korak naprej znotraj idej o trajnostnem razvoju in o Alpski konvenciji.

© Jutta Soraperra

Zgolj z vedno boljšimi dosežki vseh nas je lahko program DYNALP² dosegel zadane cilje in uspehe.

Želja po pripovedovanju

Če se že dogajajo tako napeti projekti in prireditve, bi seveda želeli, da se to razve. Tako smo znotraj DYNALP² dali večji poudarek odnosu z javnostmi. Še posebej na lokalni in regionalni ravni – kjer so se izvajali projekti – je DYNALP² v medijih dosegel dober odmev. Zahvaljujoč zbirki kratkih filmov 12 zgod je bilo možno pridobiti prisotnost v nadregionalnih medijih (več o zbirki filmov je v okvirčku na naslednji strani). Hkrati smo okrepili tradicionalne medijske oblike Omrežja občin.

Število abonementov na Kratke novice se je od leta 2006 povzpelo iz naklade 620 na 1030; naklada Biltena se je povečala iz 2000 na 2750 izvodov. Podoben potek kaže tudi statistika obiska spletne strani našega omrežja.

Poleg tega moramo kot uspeh zabeležiti še klasični prenos znanja preko prireditve. Okoli 800 udeležencev s celotnega območja Alp je obiskalo delavnice v okviru DYNALP² ter mednarodne konference, ki s svojo raznolikostjo tem in udeležen-

cev dokazujejo močan učinek (glej okvirček ter poglavje delavnice DYNALP², str. 12 in 13).

Kako se denar množi

Tudi iz finančnega vidika je bil DYNALP² za Omrežje občin pozitivna izkušnja.

Pri številnih projektih in prireditvah je bil finančni prispevek iz DYNALP² zgolj temeljni kamen za druga sredstva. Tako se je proračun znotraj DYNALP²-a, ki je znašal 1,2 milijona evrov in je bil financiran preko fundacije za naravo MAVa, zahvaljujoč lastnim sredstvom občin, prispevka omrežja občin in zunanjih financerjev, skoraj podvojil.

Znotraj DYNALP² je bilo skupno izvedenih 2,3 milijona evrov finančnih tokov v Alpe, da bi tako še povečali kakovost bivanja v njih.

Poleg tega smo v okviru projekta razvili nove aktivnosti – kot na primer zaključni proizvod v obliki DVD-ja 12 zgodb, ki jih je bilo možno finančno pokriti večinoma preko prvotnega

programskega proračuna, čeprav v začetku sploh niso bile načrtovane.

Pogled nazaj, korak naprej

V okviru DYNALP² je omrežje občin prvič izvedlo evalvacijo, tako posameznih projektov, kot tudi celotnega programa. Ta ocena ni bila pomembna samo v odnosu do financerjev ampak tudi interno, saj smo hoteli občinam ponuditi možnost, da ocenijo svoje korake. Iz evalvacije smo pridobili pomembna spoznanja ter priporočila za programe v prihodnosti.

Vijugasta gorska vožnja

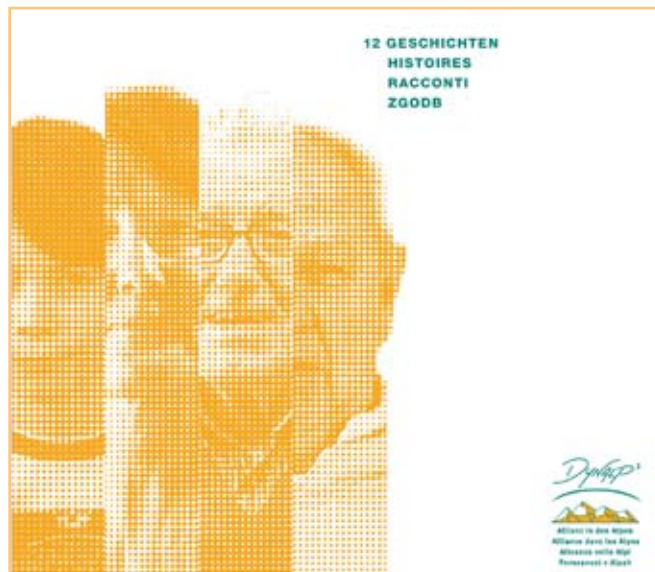
Seveda so se znotraj DYNALP² pojavile tudi nekatere ovire in zapleti, kot na primer projekti, ki jih ni bilo mogoče zaključiti ali prireditve, ki niso tako dobro uspele, kot smo upali. Proti koncu programa je bilo možno občutiti tudi določeno prenasičenost prireditvev. Želeli bi si prav tako več komunikacije in deloma enostavnejši postopek evalvacije. Vendar bodo to zelo dragoceni nauki za prihodnost.

Četudi je DYNALP² zaključen, uporabljamo rezultate in spoznanja programa na osnovi izvedbenih in nadaljevalnih projektov v članskih občinah ter preko aktivnosti omrežja občin. To velja tudi za nadaljevalni program – dynAlp-climate.

Merci – Danke – Grazie – Hvala

Veliko ljudi je v DYNALP² vložilo vso svoje srce, čas in kreativnost, brez da bi o tem natančno beležili svoje ure dela. Zaradi tega bi se želel celotni projektni tim pri DYNALP² na tem mestu prav pristrčno zahvaliti vsem občinam in njihovim predstavnikom, ki so bili vključeni v projekte ali so sodelovali pri prireditvah. Brez vaše zavzetosti in dela ne bi bilo DYNALP²! Ob koncu velja posebna zahvala tudi fundaciji MAVa za velikodušnost, posluh in prilagodljivo delovanje.

Claire Simon, vodja projekta DYNALP²

Kaj se je spremenilo?

Kaj se je zares zaradi DYNALP² spremenilo v alpskih občinah? Ali so to učenci v Kamniku/SI, ki lahko zahvaljujoč DYNALP² med odmori odkrivajo in pokušajo eko-jabolka? Ali so to turisti, ki na jugu avstrijske Koroške/A raziskujejo pokrajino in naravo z električnimi kolesi? Ali so to mogoče šolarji v Berbenno/I, ki so postali majhni strokovnjaki za dolino Val Brunones? Mogoče pa prebivalci kraja Ludesch/A, ki so ponovno vzeli v roke odgovornost za svojo pokrajino? Gre za skupek majhnih sprememb! Majhen izbor raznolikosti projektov znotraj DYNALP² v sliki in zvoku najdemo na DVD-ju 12 zgodb. Tako je omrežje občin našlo nov način, kako poročati o projektih: od suhoparnih projektnih podatkov do zabavnih zgodb. Prebivalci s persom, petrolejko ali termovko v roki pripovedujejo o občinah »Povezanosti v Alpah«, o drugih alpskih prebivalcih, kako je DYNALP² pripomogel k spremembam v lastni občini ali regiji. Oni so glasniki, ki kažejo, da je življenje v Alpah visoko kakovostno in ga je vredno ohraniti za današnje in prihodnje rodove ter za našo naravo.

Delavnice DYNALP² v letu 2009

Mladost kot perspektiva - v Balzersu so oblikovali konkretne ideje za prihodnost v alpskem prostoru.

© »Povezanost v Alpah«

Na programu je bilo tudi sankanje in sirni fondue v Stegu ter obisk muzeja v Vaduzu.

Red. Od 27. do 29. januarja 2009 sta Omrežje občin »Povezanost v Alpah« in članska občina Schaan/FL povabili svoje partnerje v Balzers/FL, kjer je potekalo mednarodno srečanje članic. Okoli 30 udeležencev in udeleženk iz celotnega alpskega prostora so domov odnesli številne nove ideje, med seboj so navezali nova poznanstva. Prisotni župani in županje ter drugi predstavniki lokalnih skupnosti so obljubili, da bodo njihove občine prevzele gostiteljsko vlogo za take izmenjave in ponudile storitve, s čimer naj bi mlade iz vasi spodbujale za tovrstno bivanje v tujini. Srečanje v Balzersu, ki ga je financiral program Mladi v akciji, je tako vsem udeležencem omogočil, da poleg intenzivne izmenjave izkušenj in informacij ter razprav bolje spoznajo tudi državo gostiteljico - Lihtenštajn. Ideja za organizacijo izmenjave mladih se je porodila na delavnici DYNALP² leta 2007 v Bovcu.

Cruseilles/F: Novi izzivi, nova identiteta, nova življenjska moč: za občino, kako oblikovati načrt za njeno prihodnost?

Seminar, ki ga je 27. in 28. marca 2009 organiziral Omrežje občin »Povezanost v Alpah«, sodelovala pa sta tudi občina Cruseilles ter Zenergie, je bil priložnost za razmislek, kako lahko majhna ali srednje velika občina razvije svojo identiteto in pridobi novo življenjsko moč v neprijaznem kontekstu: geografska izoliranost, bližina velike urbane koncentracije, ki je privlačna in vzbuja pozornost itd.

Na prireditvi se je zbralo okrog šestdeset udeležencev iz alpskih držav: izvoljeni krajevni predstavniki, člani društev, predstavniki naravnih parkov... Po predstavitvi avstrijskih, italijan-

skih, švicarskih in francoskih dobrih praks, so za okroglo mizo izmenjali mnenja na temo: Katere so poti za novo občinsko prihodnost?

Obisk gore Mont du Salève je sprožil zanimive razprave o obvladovanju prometa z osebnimi vozili, obisk vasice Hameau du Père Noël pa je pokazal, kako je lahko pobuda, ki jo je izpeljalo lokalno društvo ob sodelovanju prebivalcev, okrepila turistično dinamiko v vsej regiji.

© Alexandre Mignotte

Seminar je v prijetni sproščeni atmosferi okrepil stike med člani Omrežja.

Preobrazba kulturne krajine – sprejeti in/ali se odzvati?

© Andreas Schlicher

Drugi dan so udeleženci – dobro opremljeni za moko vreme – pri ekskurziji prejeli napet vpogled v pokrajino in življenjski prostor narodnega parka: pri vodenju mimo planin Hengstpass so začutili divjino, v tehnološkem in storitvenem centru doline Ennstal so spoznali zasnovo zelene bio-rafinerije ter ob zaključku uživali ob starih sadnih sortah.

Rdeča nit in gostitelj te delavnice sta bila združena v narodnem parku Kalkalpen. Razvoj in sprememba kulturne pokrajine sta v regiji že od nekdaj pomembni temi, ki sta z zasnovo regije kot narodnega parka samo še pridobili na pomenu. V središču delavnice je torej bilo vprašanje, ali in na kakšen način je možno in želeno v regiji usmerjati prihodnji razvoj kulturne pokrajine in faktorjev, ki nanjo vplivajo? Na katerem mestu obstaja interes po posegu v razvoj ter kje so povezave in skupne točke oz. projekti najboljših praks v različnih alpskih regijah?

Eppan/I: Letna konferenca Omrežja občin in zaključna prireditev projekta DYNALP²

Pod naslovom Človek in Alpe - vprašanje kakovosti življenja je od 4. do 6. junija 2009 v Appianu (Eppan) potekala letna konferenca Omrežja občin »Povezanost v Alpah« skupaj z zaključno slovesnostjo ob koncu projekta DYNALP².

Letna konferenca omrežja se je pokazala kot dobra priložnost za predstavitev rezultatov dolgoletnega dela v okviru projekta DYNALP². V Appianu je bil tako predstavljen celoten spekter dela članskih občin za razvoj trajnostnega življenjskega prostora: naj bo to v intervjuju, na okrogli mizi, na tržnici trajnostnih projektov ali kot film in razstava posterjev, pri čemer so prebivalci na kratko pripovedovali kratke zgodbe o realiziranih projektih. Posamezniki, ki se se že več kot desetletje zavzemajo za trajnostni razvoj v Alpah so na letni konferenci še posebej slavili: zahvalo za dolgoletna prizadevanja v njegovem desetletnem delovanju je tako prejel predsednik Omrežja občin Rainer Siegel.

Bad Reichenhall in Gap v znamenju dialoga

Članski občini Bad Reichenhall/D in Gap/F sta izrazili pomen tesnejšega sodelovanja med mestom in podeželjem. Oktobra je posvet Mesto in podeželje v dialogu v Bad Reichenhallu pokazal, kako pomembni sta izmenjava med mestnimi in podeželskimi območji in njena nadaljnja poglobitev.

Konferenca je bila prva skupna prireditev Omrežja občin »Povezanost v Alpah«, društva Alpsko mesto leta in Stalnega sekretariata Alpske konvencije.

© Serena Rauzi

Konferenca v Bad Reichenhallu:
Sinergija med obema vsealpskim mrežnima organizacijama – Alpsko mesto leta in Povezanost v Alpah – je zelo pomembna, zato jo je treba podpirati tudi v prihodnje.

Iséables/CH: občine in konfliktni menedžment: sodelovanje in mediacija

Na žalost je bila delavnica, predvidena za 29.- 30. april 2009, zaradi prenizkega števila prijav odpovedana. Projektna ekipa DYNALP² omenjeno zelo obžaluje, saj je tema za delo občin izredno pomembna. Na srečo smo nekatere vidike lahko obravnavali na konferenci v Bad Reichenhallu (glej zgoraj). Več o tem si lahko preberete v pogovoru z Narcissom Crettenandom na strani 18.

© »Povezanost v Alpah«

S pomočjo razstave posterjev smo na kratko predstavili projekte DYNALP².

Dokumentacija konference, predstavitve in nekaj fotografij je na voljo na spletnem naslovu www.povezanost-valpah.org/sl/infoservice/prenos-datoteke/delavnica (sl), od koder si jih tudi lahko naložite.

Varujmo podnebje, ohranimo identiteto

Omrežje občin »Povezanost v Alpah« usklajuje ukrepe varstva podnebja: 270 članskih občin si bo še v večji meri prizadevalo za trajnostno varstvo podnebja in omogočanje prilagajanja na podnebne spremembe. Pri tem jih bo podpiral novi program dynAlp-climate.

S katerimi strategijami se lahko občine lotijo reševanja podnebnih sprememb? Udeleženci ekskurzije pri ogledu sistema lokalnega ogrevanja na lesno biomaso v Götzisu/A v okviru konference Občine ustvarjamo klimo.

Spopadanje s podnebnimi spremembami je danes zelo moderno. Zaradi nujnosti ukrepanja obstaja zlasti v alpskem prostoru nevarnost, da pri sprejemanju ukrepov varstva podnebja trajnostni razvoj in varstvo narave ostaneta zapostavljena. Novi program Omrežja občin »Povezanost v Alpah«, dynAlp-climate, ki se je začel julija 2009, poskuša to preprečiti. Omrežje občin podpira svoje člane pri trajnostnem spopadanju s podnebnimi spremembami in jim z informiranjem, svetovanjem in izobraževanjem zagotavlja pregled nad različnimi možnostmi. V središče je postavljeno učenje drug od drugega.

Izmenjava prek meja

Francoske članice Omrežja občin so septembra lani na ekskurziji po avstrijski zvezni deželi Vorarlberg spoznale, kako lahko občine na področju energijsko učinkovite gradnje z materiali regionalnega izvora prevzamejo pionirsko vlogo. Novembra 2009 so članske občine iz švicarske doline Unterengadin v Tschlinu/CH na konferenci o prihodnjem razvoju razpravljale o najnujnejših vprašanjih regionalnega razvoja. Oceniti so hotele doseženo in trenutno stanje, predvsem pa dati pobudo za nove

projekte – dejavnosti, katerih namen je varstvo podnebja in obenem ustvarjanje dodane vrednosti, varovanje naravnih virov ter spodbujanje kulturne identitete in družbenega sožitja (glej str. 16)

Pomembna je tudi izmenjava med posameznimi regijami. Januarja so bili v avstrijskem kraju Mäder na mednarodni konferenci, ki sta jo skupaj organizirala Omrežje občin in CIPRA, predstavljeni primeri ukrepov za preprečevanje podnebnih sprememb v celotnem alpskem loku v vseh alpskih jezikih, o tem pa je tekla tudi razprava na okrogli mizi. 4. in 5. junija 2010 bo v slovenskem Kamniku letna konferenca Omrežja občin »Povezanost v Alpah«, kjer bodo osrednja tema prav ukrepi prilagajanja na podnebne spremembe, zlasti na področju turizma (gl. Drobčinice na str. 22).

S skupnimi močmi za kakovostnejše življenje v alpskem prostoru

Predhodnik projekta dynAlp-climate je bil DYNALP², ki je bil posvečen trajnostnemu razvoju in izvajanju Alpske konvencije. Pokazal je, da namenske oblike finančne podpore učinkujejo

pozitivno. Zato si Omrežje občin v drugi fazi projekta dynAlp-climate prizadeva pridobiti tudi finančno podporo izbranih ukrepov varstva podnebja in prilagoditvenih ukrepov ter specifičnih svetovalnih dejavnosti (gl. uokvirjeno besedilo). Zaradi povezave s projektom CIPRE cc.alps, v okviru katerega se zbirajo in analizirajo podnebni ukrepi, in omenjenimi ukrepi oblikovanja zavesti se ustvarjajo dobri pogoji, tako da bodo projekti dynAlp-climate dejansko lahko pripomogli k trajnostnemu ravnanju s podnebnimi spremembami.

Claudia Pfister, vodja projekta dynAlp-climate

Delavnice dynAlp-climate 2009

Turin/I: Omrežje občin »Povezanost v Alpah« na Expo Alpi 365

Na stojnici sta se izmenjevala član predsedstva Antonio Chiadò in italijanski koordinator Francesco Pastorelli.

Red. Na sejmu Expo Alpi 365 je svojo stojnico postavilo tudi Omrežje občin »Povezanost v Alpah«, ki ga je sicer gostila italijanska občina Massello. Omrežje občin je imelo priložnost predstaviti se širši javnosti - od upravljavcev, poslovnežev, raziskovalcev, študentov do ljubiteljev gora.

Od 23. do 25. oktobra se je gorski svet preselil v mesto in mu pokazal svoje izredno bogastvo. Drugi gorski bienale v Torinu/I je obiskalo okoli 20.000 ljudi. Posebnega zanimanja so bile deležne pristojnosti, ki jih ima Omrežje občin pri projektne delu in njegova sposobnost, da prek državnih meja povezuje med seboj različne občine alpskega loka.

Tschlin ima prihodnost

14. in 15. novembra se je 50 prebivalcev in prabivalk Tschlina zbralo na konferenci o prihodnosti.

Pred približno desetletjem so v švicarski občini Tschlin priredili prvo konferenco o prihodnjem razvoju, iz katere je nato izšla vrsta projektov, ki se izvajajo še danes. Razpoznavni znak prireditve je postala manjša pivovarna bieraria engiadina, katere uspešno delovanje je občino prepričalo, da konferenco o prihodnjem razvoju ponovno organizira. Organizacijo je prevzelo združenje švicarskih občin »Povezanost v Alpah« Švica, sofinanciral jo je projekt dynAlp-climate.

Osrednje točke konference so bile ocena trenutnega stanja v občini, analiza prednosti in pomanjkljivosti, oblikovanje vizije nadaljnega razvoja in končno priprava načrta konkretnih ukrepov. Konkreten rezultat konference je izobraževanje štirih projektnih skupin. Pomembni transverzalne teme, kot sta varstvo podnebja in alternativne energije, sta zajeti v vseh projektih. Projekt dynAlp-climate bo tovrstno izmenjavo na regionalni ravni podprl tudi leta 2010.

Uspešen prenos znanja iz Vorarlberga v Francijo

© CIPRA International

Predstavniki francoskih občin so obiskali avstrijsko občino Muntlix, kjer so si ogledali dvodružinsko hišo, ki je po obnovi postala energijsko varčna hiša.

Od 14. do 16. septembra se je 23 županov, poslancev, arhitektov in tesarjev iz različnih občin, ki ležijo na območju francoskih Alp, mudilo v Vorarlbergu in širilo svoje znanje o energijsko učinkovitih zgradbah iz lesa regionalnega izvora kakor tudi s področja regionalne in okoljske politike.

Francosko skupino so župani občin Mäder, Langenegg, Lech, St. Gerold in Hittisau sprejeli v svojih občinah, spregovorili so o konceptih varstva okolja in energijske učinkovitosti ter pokazali občinsko stavbo in druge javne objekte. Obsežen in raznolik program, živahna izmenjava in številne nove izkušnje so še okrepili prepričanje francoskih gostov, da bodo tudi sami zaceleli uresničevati kakovostne projekte in tako dajali dober zgled tudi drugim.

Nadvse bogato izmenjavo, ki je preseгла državne in jezikovne meje, so omogočili program dynAlp-climate, projekt CIPRE climalp in številne članice Omrežja občin »Povezanost v Alpah«, ki so na tem področju zelo dejavne.

Nove podnebne strategije za občine

Omrežje občin »Povezanost v Alpah« se v novem programu dynAlp-climate v celoti posveča problematiki podnebja. Okoli 130 udeležencev mednarodne konference z naslovom Občine ustvarjamo podnebje – varstvo podnebja pod drobnogledom, ki sta jo Omrežje občin in CIPRA organizirala 21. in 22. januarja 2010 v avstrijskem Mäderu, je izkoristilo priložnost ter si iz prve roke izmenjalo izkušnje in informacije o aktualnih občinskih projektih. Konferenčno gradivo, posamezne predstavitve in krajši intervjuji s predavatelji in udeleženci konference so objavljeni na domači spletni strani. Podnebne spremembe, in sicer prilagoditveni ukrepi v turizmu, bodo osrednja tema letne konference Omrežja občin »Povezanost v Alpah« 4. in 5. junija v Kamniku, ko se bodo iskale nove strategije, ki iz zimskega in smučarskega turizma vodijo v letošnji turizem, vključujoč trajnostne, sonaravne in kulturne oblike tovrstne ponudbe.

© Rohrer

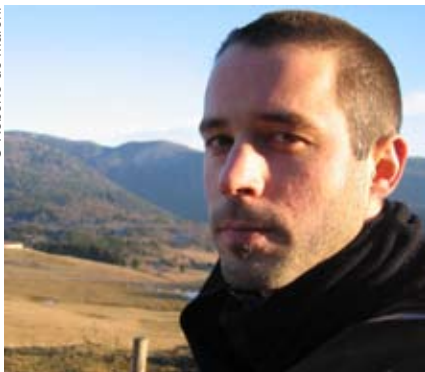

Dokumentacija konference, predstavitve in nekaj fotografij so na voljo na spletnem naslovu www.povezanostvalpah.org/sl/infoservice/prenos-datoteke/delavnica, od koder si jih tudi lahko naložite.

Kako lahko občine prispevajo k varstvu podnebja?

V okviru podnebne konference **Klima»Občine ustvarjamo klimo«** (glej str. 16) smo anketirali predstavnike občin. Celotne video intervjuje si oglejte na www.povezanostvalpah.org.

© Roberto de Marchi

»K boju proti podnebnim spremembam lahko občine spodbujajo občane s svojim dobrim zgledom. Občina mora predvsem vzgajati s širjenjem idej in dobrih praks. V drugi fazi pa jih mora strukturirati s predpisi, pravilniki, energetskimi načrti in ureditvenimi načrti.«
Roberto de Marchi, Budoia/I

© Werner Frick

»Prepričan sem, da imajo občine največ možnosti pri uresničevanju varstva podnebja. V občini Schaan smo uvedli energetske svetovanje, kjer se lahko oglasi vsak prebivalec in lastnik zemljišča ter prejme brezplačno svetovanje. Tam lahko konkretno izve, kaj lahko naredi, koliko ga bo to stalo, koliko subvencionira država ter tako naprej. Ravno občine, ki so najbližje svojim prebivalcem, lahko te ljudi navdušijo in motivirajo za varstvo podnebja.«

Werner Frick, Schaan/FL

© Gian Nicolay

»Najprej bi se občine morale ozaveštviti, koliko same prispevajo k podnebnim spremembam ter kje se nahaja potencial, kjer bi lahko nekaj naredile za varstvo podnebja. Številne aktivnosti je možno uresničiti samo na lokalni ravni. Občine morajo skupaj povzdigniti svoj glas, da bi jih slišali tudi preko meja, mednarodno. Menim, da je tisto, kar se dogaja v občinah, odločilnega pomena.«

Gian Nicolay, Ardez/CH

© Dietmar Bechter

»Občine so ljudje in samo ljudje lahko zadeve uresničijo. Politična raven sicer lahko sprede niti ali da na voljo denar, vendar mora pobuda prihajati od ljudi. Tako to izgleda. Cilj je trajnost brez izgube kakovosti, ki bi ga, kot politično aktiven človek, rad posredoval vsem občanom.«

Dietmar Bechter, Sibratsgfall/A

© Hervé Villard

»Občine lahko vplivajo na mobilnost in na način zasnove življenjskega prostora. Morajo biti zgled v svojih vsakodnevnih dejanjih in pokazati pot prebivalstvu. Pobuda »Povezanosti v Alpah« pomaga občinam, da gredo skupaj v pravo smer, da vidijo, kateri so najboljši načini napredovanja, a tudi, katerih napak ne smejo delati.«

Hervé Villard, Hemisph'AIR

© Wolfgang Wimmer

»Da, občine lahko veliko prispevajo. Ob tem v prvi vrsti pomislim na temo energetske oskrbe. Z dosledno uporabo obnovljivih virov energije v vseh svojih oblikah, od sončne energije in fotovoltaike, pa vse do vodne in bio-energije obstajajo številne možnosti uporabe in tukaj imajo predvsem Alpe v primerjavi z drugimi regijami veliko možnosti.«

Wolfgang Wimmer, Achantal/D

Pogovor z Narcissom Crettenandom

Občutek za pravo mero in nepristranost v primeru sporov

Nekdanji župan občine, Narcisse Crettenand, je bil na oblasti šestnajst let. V tem obdobju se je moral soočiti s številnimi spori. Ko so ga vprašali o antagonizemih, je stari župan razkril, kako se je soočal z napetostmi. Gospod Narcisse Crettenand je danes še vedno poslanec, v občini pa predseduje komisiji za energijo in okolje po Agendi 21 ter sodeluje v Fundaciji PRO ASERABLOS za občino Iséables. Omenjena fundacija si prizadeva za ohranjanje dediščine in v ta namen vodi ter razvija muzej in didaktične poti.

© Crettenand

»Ovira je priložnost za akcijo«. Ko tako Narcisse Crettenand citira Marka Avrelija na svojih vizitkah, vsem, ki ga spoznajo, nudi vpogled v tisto, kar ga sili v akcijo in v njegov način dojemanja težkih situacij.

S kakšnimi spori ste se srečevali, ko ste bili župan občine Iséables?

Na glavne spore sem naletel znotraj občinskega sveta. Nekateri osebe so težile k mešanju osebnih interesov z vodenjem občine, druge pa so videli v občinskem svetu mesto za neprestane konfrontacije. Seveda pa je prišlo včasih do napetosti tudi s prebivalci. Vendar je šlo v tistih primerih za nesporazume okrog konkretnih tem.

Če prav razumemo, je bilo lažje obvladovati napetosti z občani kot ostre politične spore?

Točno tako; občani, ki so stopili v stik z nami, so imeli občutek, da morda njihovih prošelj ne upoštevamo, ali da jih ne obravnavamo enakovredno. V takem primeru je pogosto zadoščalo,

da smo poslušali njihove pritožbe in razložili stališča občine. Ker ne maram sporov, sem v glavnem poskušal najti rešitev, ki bi zadovoljila vse vpletene strani. Občutek za pravo mero in nepristranost omogočata razrešitev večine sporov.

In če se prerekanje ni končalo?

Po moje obstajata dva načina reševanja sporov: ali razumno ali krizno. Prvi je v tem, da se sestanete za okroglo mizo in izpostavite probleme. Če dialog ni mogoč, nastopi krizno obdobje, ki pogosto privede do spora.

Kakšne sposobnosti so po vašem mnenju potrebne za poravnavo spora?

Predvsem je treba znati poslušati ljudi in upoštevati njihove zahteve. Po drugi strani je treba spor zgladiti s pogajanjem; gre za prakso, kjer je treba zahtevati nekoliko več kot želimo doseči, da nato med razpravo lahko opustimo tisto, kar je odveč. Menim, da je eden od načinov, s katerim se izognemo sporom ta, da prebivalce povabimo k sodelovanju, da lahko izrazijo svoje mnenje o občinskih projektih.

Ali ste se pri reševanju sporov zatekli še h kakšni drugi metodi?

V določenih situacijah sem osebo, ki se je pritoževala, zaprosil, da vzame kos papirja in svinčnik ter svoj problem predstavi pisno. Ta tehnika od človeka zahteva, da točno definira svoje zahteve in pusti ob strani velik del svojih emocij, ki izhajajo iz nezadovoljstva.

Ali ste v zadnjih letih opazili kakšen napredek glede sporov?

Vtis imam, da ne gremo v smeri večje strpnosti. Opažam tudi, da občani od občin ali od skupnosti vse več pričakujejo. Redno so k nam prihajale zahteve, ki niso bile v pristojnosti občine. Vendar pa ne moremo človeka vedno zavrniti z odgovorom, da njegov protest ne spada v pristojnost občine. Včasih je treba pokazati zadostno mero požnosti in se na ta način izogniti sporom.

Ali ste med delom na občini včasih začutili potrebo po informacijah ali po usposabljanju za obvladovanje sporov?

Ko postaneš župan, si nekoliko razorožen. V tistem času sem se spraševal, če obstajajo tečajji, ki bi te seznanjali z vodenjem občinskih zadev. Zato sem se udeležil usposabljanja, ki jih je

nudila Visoka šola za javno upravo - Institut des hautes études en administration publique (IDEHAP). V Valaisu pa Združenje občin že nekaj let organizira tečaje za izbrane predstavnike.

»Ko postaneš župan, si nekoliko razorožen«

Ali imate kot izkušen župan gorske občine občutek, da imajo prebivalci gora kakšen poseben način za reševanje sporov?

Imam občutek, da so prebivalci gora bolj strpni. Večina ljudi je dejansko bolj zmernih in razumnih. Po drugi strani pa so prebivalci malih gorskih občin pogosto razvili določen občutek za solidarnost.

Gospod Crettenand, občina Iséables je leta 2007 pristopila k Omrežju občin »Povezanost v Alpah«. Kaj je spodbudilo to odločitev?

Zakaj ne bi šli naprej? Vprašanje se je zastavilo nekaj let prej, ampak do tega ni prišlo zaradi negativnega mnenja enega od mojih kolegov. Preden sem zapustil občino, sem obžaloval, ker sem sledil njegovemu mnenju. Občina Iséables ima veliko načrtov za trajnostni razvoj, predvsem s fundacijo PRO ASERABLOS. Žal mi je, da nisem z občino pristopil že prej.

Katere so prednosti pristopa k »Povezanosti v Alpah«?

Izmenjave. Omrežje omogoča izmenjavo izkušenj in iskanje izkušenj pri drugih.

Občine, ki so članice Omrežja želijo iz Alp narediti življenjski prostor, ki bo preko projektov prinašal prihodnost, angažiranost in izmenjavo izkušenj. katerih dejavnosti ste se lotili v občini Iséables, da bi prispevali k temu cilju?

Občina Iséables je zelo aktivna na področju energije; z izkoriščanjem pitnih in odpadnih voda ima potencialne možnosti, da postane samostojna glede električne energije. Prva faza takega izkoriščanja že obstaja, druga pa je v načrtih. Iséables se oskrbuje tudi s toploto preko kurilnice na bio maso. Obstaja tudi še nepopoln načrt za sodelovanje na področju sončne energije. Cilj je v tem, da ljudje, ki želijo namestiti solarne plošče, slednje postavijo na najbolj učinkovit način in na najbolj ustrezno mesto. Solarne plošče, razmetane brez reda, so manj racionalne kot manjša centrala, kjer bi bile združene. Tako bi udeležba zainteresiranih ljudi v taki centrali predstavljala neko obliko kompenzacijskega sklada za CO₂.

Glede ravnanja z odpadnimi vodami pa občina namerava zapreti zastarelo čistilno napravo in se priključiti na tisto v kraju Rides, da bi izkoriščali odpadne vode ob vznožju doline. Na področju ravnanja z odpadki Iséables sodeluje s sežigalnikom, da bi optimizirala njihovo ločevanje ter iz njih pridobivala toploto.

Pogovor sta vodila Vincent Gillioz, urednik revije Montagne, in Claire Simon, »Povezanost v Alpah«

TRIJE POJMI – TRIJE ODGOVORI!

Na kaj pomislite ob naslednjih treh izrazih?

Alpe: Vedno sem živel v Alpah. Alpe so življenjski prostor velikega števila ljudi, v preteklosti so bile neprijazne, danes pa kljub občutljivosti nudijo pogoje za prijetno življenje. Alpe imajo tudi veliko virov energije (predvsem hidrocentrale) ter kakovostnih kmetijskih in gozdnih površin. Danes so tudi prostor, kjer se rekreirajo in oskrbujejo mestni prebivalci.

Trajnost: Če imam kapital, se ga načeloma ne smem dotikati: preprosto moram uporabiti le njegov donos. Danes v Švici izkoriščamo okrog 80 % neobnovljive energije. Smo še daleč od pravih števil. Družba, ki ne živi po načelih trajnostnega razvoja, živi na ramenih bodočih generacij.

Prihodnost: Upanje, da bomo šli v smeri trajnostnega razvoja. S tehnološkim razvojem, predvsem na področju obnovljivih energij, lahko sanjamo o prihodnosti.

Štart za občinske projekte na področju podnebja

Ker je Sklad za naravo MAVa odobril finančna sredstva, bo lahko Omrežje občin »Povezanost v Alpah« po izteku projekta DYNALP² svoje članice in tiste, ki se bodo v Omrežje na novo včlanile, podprlo pri uresničevanju Alpske konvencije v okviru programa dynAlp-climate. Občine bodo dobile strokovno in denarno podporo za projekte na področju varstva podnebja in prilagajanja na posledice podnebnih sprememb. Nadaljnje informacije bodo na voljo zgodaj poleti. Prosimo, da že sedaj stopite v stik s kontaktnimi osebami, ki obenem opravljajo vlogo koordinatoric in koordinatorjev v posameznih državah.
www.povezanostvalpah.org (sl/de/fr/it)

© Anne Rollero

© K.U. Gerhardt

UPRAVNI ODBOR

Rainer Siegele (Mäder/A), 1. predsedujoči
Joël Giraud (L'Argentière-la-Bessée/F) 2. predsedujoči
Freddy Kaiser (Mauren/FL)
Jure Žerjav (Kranjska Gora/SLO)
Marc Nitschke (Übersee/D)
Antonio Chiadò (Massello/I)
Franz Gnos (Silenen/CH)

KOLOFON

Lastnik in izdajatelj: Omrežje občin »Povezanost v Alpah« – Gemeindeforum "Allianz in den Alpen" – Réseau de communes "Alliance dans les Alpes" – Rete di comuni "Alleanza nelle Alpi": Rainer Siegele, Gemeindeamt Mäder, Alte Schulstr. 7, A-6841 Mäder, T +43/5523/52860-0, F DW 20,
E-mail vorsitzender@alpenallianz.org, www.povezanostvalpah.org

Redakcija, prelom in postavitve strani: Lisa Alexandridou, Claudia Pfister, Claire Simon

Lektorat: Mateja Pirc

Prevodi: Alps LaRete

Grafični koncept: Atelier Silvia Ruppen, Vaduz

Tisk: Color-Druck, Götzis (A)

Celotna naklada: 2.950 izv.

Natisnjeno na papirju Cyclus-Recycling iz 100 % starega papirja, deklariranega z avstrijskim okoljskim znakom Nordic Ecolabel